

salvator

DAVIDSFONDS

GROENCOMITE

HEEMVRIENDEN

KESSELS DRIEMAANDELIJKS CULTUREEL TIJDSCHRIFT

Nr 15

September 1975

IN DIT NUMMER

Dat 1975 op internationaal vlak tot het Monumentenjaar werd uitgeroepen zal iedereen zo stilletjesaan wel gaan weten. Wij hopen het althans ! Zowel op privaats- als overheidsinitiatief worden zowat overal restauratiewerken uitgevoerd. Een gelukkig initiatief, want in 25 jaren "vrede" na de oorlog is er meer vernield geworden dan tijdens de ganse oorlog ! Het is inderdaad 5 voor 12 om nog te redden wat ons overblijft !

Er zijn vele redenen waarom monumenten moeten behouden blijven. Om hun toeristische waarde, om hun gebruikswaarde, om hun milieuwaarde, omdat zij nog gebouwd zijn op "mensenschaal". Zij vormen de hoeksteen waarrond de leefbare stad en het leefbare dorp van de toekomst kunnen gebouwd worden.

Hoe belangrijk de grote monumenten ook mogen zijn voor de gemeenschap van sociaal standpunt uit bekeken zijn de kleine monumenten in het kader van de huisvesting het belangrijkste ! Oude huizen geven ook een beeld van onze voorbije cultuur. Te veel moedigen staat en overheid de sloping aan in plaats van premies uit te keren voor de gezondmaking van bestaande woningen of huizekens. Ook in onze gemeente zijn daar spijtige voorbeelden van !

Gelukkig bezit Kessel nog een enig mooie kerk ! In het kader van het Monumentenjaar, hebben wij daarom besloten nogmaals in onze kerk op zaterdagen en zondagen 27 en 28 september en 4 en 5 oktober 1975 een tentoonstelling te houden over Kerkelijke Kunstschatten en Folklore, die verleden jaar meer dan 2000 bezoekers trok !

Salvator zal daarom, zoals verleden jaar, andermaal in het teken staan van onze kerk. Wij hebben er geen gids willen van maken, doch hebben aan deze uitgave enkel een folkloristisch tintje willen geven.

Tot kijk op onze tentoonstelling !

OP DE TOREN

Sinds eeuwen staat hij daar, onze oude toren. Als een trouwe wachter reikt hij hoog boven de daken uit. Fors en vierkant troont hij tegen de blauwe lucht. Reeds van kilometers ver ziet men boven het Kesselse landschap zijn hoge spits ten hemel rijzen. Menig kunstenaar heeft hij al bewogen. Lief en leed heeft hij in de loop der jaren met zijn volk gedeeld en is er als mee vergroeid. De volle tonen van zijn klokken beieren vreugde en verdriet over de parochie uit.

Wat hebben wij hem gemist na de sombere meidagen van de veertiger jaren. Een onzinnig en hemeltergend bevel deed hem met een lading dynamiet in een ziellose puinhoop veranderen. Tot op zijn grondvesten opgeblazen lag het puin meters hoog opgestapeld op het oude kerkhof en het Kerkstraatje.

Onze goede pastoor Van der Stee stond er bij te wenen als een kind toen hij, samen met nog enkele andere mannen en vrouwen, de vernieling van op de elzeweg gade sloeg. Met een doffe knal zakte de reus in een dikke stofwolk en onder een hels gedruis in mekaar.

Toen de mensen van de vlucht terug kwamen zochten zij tevergeefs in het vertrouwde landschap naar hun trouwe vriend. Iedereen was diep bewogen bij het desolate beeld van verwoesting. Het prachtige kerkschip had ook veel schade geleden en kon niet meer worden gebruikt. Gedurende een paar jaar werden de goddelijke diensten in de zaal van het patronaat gehouden.

En de oorlogsjaren gingen voorbij. Onze kerk herrees betrekkelijk vlug uit haar puinhoop. Voor velen was de toren niet meer zoals weleer. Hij was anders, maar niet minder mooi. De typische lantaarn van weleer werd vervangen door een stevige spits, die de romp een meer robuster karakter gaf. Onder de mobilisatie zaten er altijd soldaten in de lantaarn. Hij was toen nog niet zo lang hersteld van de schade die hij opgelopen had tijdens de eerste wereldoorlog... Het bovenste gedeelte van de lantaarn was gans uit glas en juist daarom een ideale uitkijkpost.

Als kleine jongen was ik er gans mee vertrouwd en had menigmaal door de vierkantige openingen gegluurd om de vele torens uit de omgeving te kunnen aanschouwen. Zelfs Sint-Rombouts van Mechelen en de O.-L.-Vrouwetoren uit Antwerpen kan je bij helder weer goed zien. Ik beschouwde hem eigenlijk als mijn eigen terrein, daar ik af en toe over de sleutel, die tot de verschillende verdiepingen toegang verleende, kon beschikken. Andere snotneuzen mochten dan al eens met me mee en voor dat buitengewone voorrecht waren ze me zeer dankbaar.

In die tijd nestelden boven de klokken tientallen kauwkens, die langs de openingen onder de goot en de galmgaten naar binnen kwamen. De klokken waren gans wit beschilderd van de vele uitwerpselen. Er lagen daar ieder jaar manden sprokkelhout die de vogels uit de omliggende bossen naar boven brachten om hun nesten op te bouwen. Als ik zeg dat er twintig, dertig nesten waren dan heb ik vast niet gelogen. De groene met donkerbruin bespikkelde eieren staken danig onze ogen uit en meestal kwamen we met een rijke buit naar beneden. De eieren werden dan uitgeblazen en aan een draad geregen, soms ook verwisseld voor andere kleinnigheden. Rond Sinksen waren de jonge vogels lichamelijk 'gaar' en dan dreef ik daar zo wat handel in. Zo een Jan te bezitten was een grote rijkdom voor een schooljongen.

Als er iemand op de toren zat, kon je dat goed zien aan de zenuwachtige vlucht van de vogels die om de toren cirkelden en luid krasten. 'Ze zitten weer op de toren !' zei mijn vader dan en als ik thuis kwam zat er telkens een vlieg aan de lamp want dat het gevaarlijk was begrepen we toen niet.

De klokken hingen daar tussen een gestel van oude dikke eiken balken en over die balken kropen we als katten rond om de nesten te kunnen roven. Op een van die balken stond een erg smal laddertje dat naar de lantaarn leidde. Het gaf zo maar een naar gevoel als we dan door de galmgaten naar beneden keken en in de diepte de straat en de vele kleine huizekens en tuintjes konden zien. Als het uur sloeg en de zware hamer op de klok bonkte, dan was je een paar minuten zo doof als een pot. Ja, die toren had bij de bengels een geweldige aantrekkingskracht. Als ze mee op de toren mochten dan waren zij de koning te rijk.

De toren had verscheidene verdiepingen en de wenteltrap bracht ons eerst op het hoogzaal, het heiligdom van de koster, dat daarom nog eens apart op slot werd gedaan. Er stond een heel goed orgel maar zeer gevoelig voor weersveranderingen en vochtigheid. Er mocht maar één persoon op spelen en die was mijn vader, want anders liep alles in het honderd. De toetsen en registers werden dan weerspanning en het ding floot en bromde dan langs alle kanten. Er lagen daar in de kast stapels vergeelde muziekstukken, vele jaren oud. Het mannenkoor zong 's zondags de hoogmis en op iedere feestdag werd een meerstemmige mis gezongen.

We waren daar ook met vier kleine zangertjes, sopraantjes. Eens tijdens dat lange lof van Allerheiligen hingen we weer met ons vieren over de borstwering naar beneden te kijken. Op de rij stoelen, vlak onder het hoogzaal, zat een oude boer met een enorme kletskep. En ... Bertje kon er niet aan weerstaan, de verleiding was te groot en speekte op de brave man zijn edel hoofd.

We schrokken er danig van. Wie had zo iets durven vermoeden. Maar 't liep nog goed af. De boer wreef zeer rustig met het plat van zijn hand de vieze nattigheid van zijne boerekop, zonder ook maar een keer naar omhoog te kijken.

Boven het hoogzaal was de blaasbalg. Stefaan uit het gasthuis, die met zijn lange benen, moest zorgen dat er voldoende wind in het orgel kwam. Dat was geen gemakkelijk karweike. Al trappend met één been moest het ding in werking worden gebracht. Om voldoende luchtdruk te verkrijgen lag boven op de blaasbalg een kanjer van een steen. Tijdens de preek kon Stefaan er rustig bij gaan zitten op een oud centstoeltje. Meestal viel hij dan in slaap en moest soms een of andere zanger hem terug wakker maken.

Op de volgende verdieping gingen ze luiden. Daar hingen de dikke zellen van de klokken tot op de grond. De grote man van de ploeg was Sooi Bas, de bakker van achter het gemeentehuis. Die bediende de grote klok, een echte specialist in zijn vak. Stefaan, de blazer, trok de Lieve-Vrouwe-klok, maar kon er bij gebrek aan voldoende kracht maar weinig geluid uit krijgen. De koster trok het elfurenklokje. Soms mocht ik of een misdienaar hem al eens vervangen. Op die verdieping rook het volgens mij altijd zuur en zerp van het vele zweet dat er gelaten werd. Als er een man stierf werd er dadelijk een poos van vijf

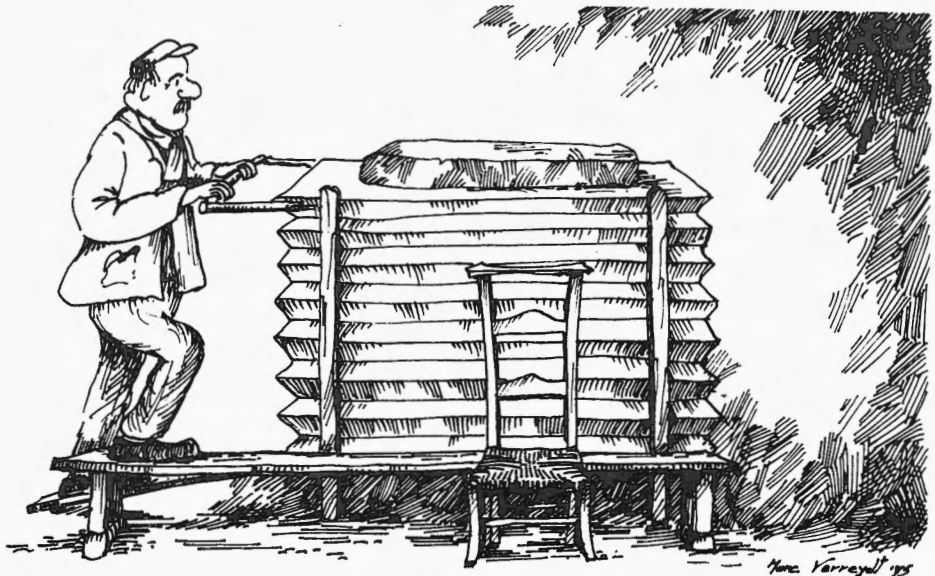

Hoogzaal 1940
heavreg '35

minuten geluid. Was het een vrouw dan moest Stefaan beginnen. De avond voor de begrafenis werden er steeds drie posen geluid, wat zeer afmattend was. Om de klokken te stoppen gingen we aan het zeel hangen en werden dan tot bijna aan de volgende verdieping omhoog getrokken.

Vóór de eerste oorlog moest de koster daar iedere zondag 's avonds de grote klok luiden. Dat was het teken om de zondag te beëindigen en de herbergen te sluiten. Er was toen nog geen elektrische verlichting en met een lantaarntje met een eindje kaars er in, moest hij telkens naar boven klauteren. Op een stormachtige avond flapte het kaarsje door de wind uit. Al tastend langs de wanden moest hij verder in de pikdonkere toren zijn weg vinden. Toen de klok in volle zwier was, kreeg hij een klinkende mep om zijn oren. Om te sterven van schrik! Wat het juist was, heeft hij nooit kunnen zeggen. Een vleugelslag van een uil of een slag van het klokzeel? In ieder geval hij was er danig van geschrokken en hoe hij nog heelhuids beneden is geraakt, bleef hem ook een raadsel.

Eens toen mijn vader, de koster, afwezig was, moest mijn zus, die zo wat een twaalf jaar was, te elf uur in de voormiddag, de klok luiden. Toen zij voorbij de verdieping van de blaasbalg kwam, zag zij op het stoeltje van de blazer een oud mannetje zitten met een zwarte deukhoed en een lange witte baard. Met een luide gil is zij naar beneden gerend en kwam huilend thuis binnen vallen. Beer Bos, de blokmaker, is toen gaan kijken, maar toen zat het ventje beneden in de kerk, en zei dat hij daar was gaan schuilen voor de regen. Het was een oude bedelaar en

landloper die zo wat alle eigenschappen bezat om brave kinderen de daver op het lijf te jagen. Later heeft men dan het zeel tot beneden in het portaal laten komen, dat was veel gemakkelijker, dan moesten de klokkeluiders die hoge klim telkens niet ondernemen. Op die zelfde tweede verdieping stond een zeer grote horlogekast, zo wat 2,50 m lang bij 2 m hoog en 1,50 m diep. Langs een venstertje kon je er naar binnen gluren, waar je dan de tientallen tandradertjes kon opmerken. De voorkant bestond uit drie panelen die men er afzonderlijk kon uitnemen om aan de klok te kunnen werken. En dat moest af en toe nog al eens gebeuren. Er staken drie ijzeren stangen door om een zwingel met een houten handvat op te schuiven om het uurwerk op te winden. Dat moest om de week gebeuren. De gewichten welke moesten naar omhoog gedraaid worden, bestonden uit een enorme massa blokken steen en ijzer, alles met een kabel samengebonden. Ze moesten twee verdiepingen hoog gedraaid worden. Alweer een zwaar werk! De moederklok tikte in de sacristie en stond met elektrische batterijen in verbinding met het torenuurwerk. De toren was in die tijd slechts van drie uurwerkschilden voorzien. Langs de zuiderkant was er geen meer sinds de oorlog van veertien. In de kerk zelf was in die tijd ook een uurwerk. Het werkte samen met de torenklok. Het had een blauw schild en vergulde cijfers en wijzers.

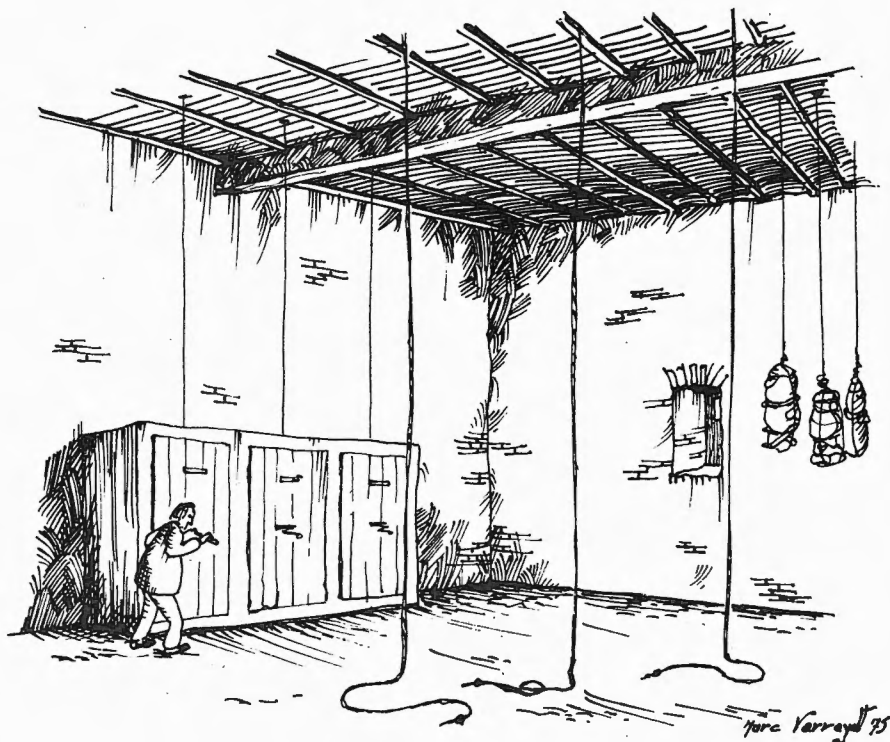
In de dertigerjaren nestelde hier in Kessel een oud manneke dat van stiel horlogemaker was. Het was een eenzaam ventje dat meer dronk dan hem goed was. Die heeft zeer veel aan ons uurwerk geprutst. Hij

was zo zeer met zijn werk ingenomen dat hij menig keer 's avonds in de kerk werd opgesloten en op de toren sliep, zonder dat iemand het vermoedde. Zelfs de wijzers en de cijfers werden door hem regelmatig opnieuw verguld. Gezeten op een smalle plank hing hij daar dan op uiterst primitieve manier aan een paar zeeltjes. Om van te huiveren als je hem bezig zag, maar het kwam wel allemaal dik in orde zodat de mensen terug naar de toren konden kijken om te zien hoe laat het was.

De derde verdieping was de minst interessante. De plankenvloer was in een zeer slechte staat. Je moest al goed uitkijken waar je ging om er niet door te trappen. Hier eindigde de wenteltrap en moest men langs een lange ladder verder naar de klokken.

Eens heb ik het bij de mensen lelijk verkorven. Vader en moeder waren voor enige dagen naar familie. Ik was zo rond de veertien jaar en moest zelf koster spelen, de gewaden klaar leggen en plooiën, de godslamp met olie vullen en andere kleine karweitjes. Mijn broer moest tijdens de missen het orgel bespelen. Fons Kreukels, de gekende koorzanger, kwam dan voorzingen. 's Morgens om zes uur moest ik de kerk openkleppen met het Angelus en nadien de Lieve-Vrouwe-klok luiden. Ik moet in mijn grote ijver de wekker een uur te vroeg gezet hebben, want in plaats van om zes uur, luidde ik al om vijf. Ik liet de klok plechtig zwieren. Het klonk zo majestatisch op die vroege morgen. Ik was echt fier op mijn werk. Toen ik weer beneden op de straat kwam, zag ik de mensen zich haastig naar het station begeven. In die tijd gingen nog vele mannen naar de stad werken. De meeste stapten te voet op, anderen reden met de fiets naar de trein. De mensen waren zeer gejaagd en zenuwachtig, dat zag ik wel. Plots kwam mijn broer daar aanrennen en vroeg of ik gek geworden was en wel wist hoe laat het was? Hij was zeer verbolgen, en ja, hij had gelijk ook. Het was een uur te vroeg! Wat moesten die sukkelaars, die hun rust bij al dat zware werk van toen zo nodig hadden wel denken? Het speelt me geweldig, maar hoe kon ik het nog goed maken? En 't ergste van al, Fons die intussen daar ook al aankwam, bazuinde het links en rechts aan de voorbijgangers uit, dat het de 'Giljijn', zo noemde hij mij, zijn schuld was. Van toen af stond het bij me vast, dat ik geen koster zou worden, de goesting was er totaal af!

Met een Kesselkermis heb ik dan nog het grootste affront opgelopen! Ik moest van vader vlak voor de noen, voor we aan de kermistafel plaats namen, de kerk gaan sluiten, want een paar maanden tevoren waren de offerblokken nog opengebroken. En met zulke dagen kon men nooit weten! Ik moest nog eerst eens goed in de kerk rond kijken of er geen bedevaarders meer zaten. Een paar kameraadjes uit de straat liepen met me mee. En al babbelend had ik de deur zo maar gesloten. Om een uur of halftwee belde men aan de deur. Men kwam zeggen dat er iemand in de kerk opgesloten zat! Ik zakte bijna onder de tafel van 't verschieten. Vader gaf me de grote sleutel in de hand en zei dat ik dan maar moest gaan opendoen ook. Maar geen kwestie van, ik was met geen stokken weg te krijgen. Hij ging dan maar zelf. En toen de deur open ging kwam een zeer verbolgen man uit het portaal gestapt,

die te twaalf uur bij de secretaris Bouwen op het diner was uitgenodigd. Het was mijnheer de deken uit Kontich die rood als een pioen haastig opstapte in de richting van de Geitestraat. Bij de secretaris hadden ze al die tijd op meneer de deken zitten wachten met de soep met ballekens die koud geworden was. Heb ik toen een uitbrander gekregen !

In 1950 werden hier in Kessel torenfeesten gehouden. Die dag zat heel het dorp om zijn toren geschaard. Honderden stoeltjes werden op het kerkplein gezet en de toren baadde in een zee van licht. Het gaf een prachtige en feestelijke aanblik. Door de verschillende zangverenigingen en toneelgroepen werden prachtige liederen ten gehore gebracht onder de kundige leiding van de heer Jacobs, de toenmalige dirigent van de fanfare 'De Oudstrijders'. Heel Kessel bezong zijn toren. Iedereen hielp mee om er iets moois van te maken. Ik heb Kessel nooit feestelijker gekend. Zulke dagen moesten we nog beleven !

Ghislain Verreydt

WIE WAS DE SUISSIE IN DE KERK ?

De meeste jongere Kesselaars hebben nooit over de suisse gehoord. Anderen hebben er misschien nog een vage herinnering aan, doch de ouderen zullen het nog wel weten. Thans behoort de suisse tot de folklore.

Wie was hij dan ? Een in uniform gekleed persoon met staf of hellebaard en bandelier, soms ook met degen, die in de kerk, tijdens de goddelijke diensten, de orde moest handhaven. Hij was dus een ordebewaarder of kerkwachter, in één woord een man met gezag en verantwoordelijkheidszin ! Er zijn er bij ons in Kessel drie gekend. De eerste was Edward Dillen in 1886. Hij ontving van het kerkbestuur een jaarwedde van F 75. Later volgden Jozef Mertens en Alfons Roelants. De laatste twee leven nog steeds voort in onze herinnering. Menige dorpsgenoten zijn immers kinderen of kleinkinderen van voornoemde personen.

Het uniform van de suisse is hier lang bewaard gebleven, doch spijtig genoeg is het thans spoorloos verdwenen. Het bestond uit een donkerblauwe steek als hoofddekseel met goudkleurig afboordsel; verder een herenrok in dezelfde kleur met lange panden of slippers, ook wel eens pandenjas genoemd en versierd met vuurrode hoogopstaande kraag en manchetten die insgelijks met goud waren afgeboord. Op de broek was langs de buitenzijde van de pijpen een vertikale gouden streep genaaid. Boven de tuniek liep dwars over schouder en borst heen een rode bandelier waarop aan de voorzijde te lezen stond 'EERBIED' en langs de rugzijde 'STILTE'. In de rechterhand droeg onze eenbiedwaardige gezagdrager een staf met knoop. Wanneer je dan nog weet dat hij meestal een indrukwekkende afhangende snor had, kan je zich enig idee vormen van deze krijgshaftige kerkbaljuw in groot ornaat.

Waar komt nu de benaming 'suisse' vandaan ? Het Franse woord suisse betekent eenvoudig Zwitser of inwoner uit Zwitserland. De pauselijke wacht in het Vaticaan te Rome werd echter gerecruteerd bij de Zwitsers en vormde een vrijwilligerkorps. Vandaar de benaming suisse of ook Zwitserse wacht. Later werd de naam suisse ook gegeven aan de hier aangehaalde kerkwachter.

Vooraf de kinderen hadden veel bewondering en ontzag voor deze strenge man. Hij was niet enkel een pronkstuk in de kerk ! Hij had in de eerste plaats een gezagdragende functie te vervullen en moest zorgen voor orde, tucht en ingetogenheid tijdens de goddelijke erediensten. Alleen op zon- en feestdagen was hij in dienst tijdens de missen en het lof; ook wel ter gelegenheid van bijzondere kerkelijke gebeurtenissen, zoals lijkdiensten, trouwers, enz.

Hij ging de geestelijkheid vooraf wanneer ze uit de sacristie kwam. Tijdens de jaarlijkse processies marcheerde hij steeds op kop. Hij begeleidde de priester naar de predikstoel en bleef in houding staan om daarna de predikant terug te brengen naar het hoogkoor. Tijdens de consecratie stond hij voor de communiebank in "garde à vous" om de eer

met de staf te bewijzen. Onder de mis wandelde hij langs de kerkbanken om orde en stilte te doen eerbiedigen en de praters tot zwijgen aan te manen. Achteraan in de kerk bij het portaal verbleven gewoonlijk de mannen-van-te-laet-binnen-en-te-vroeg-buiten, meestal, in de zomer, duivenmelkers en ook de pruimers, de klak gedeeltelijk onder hun oksel weggeborgen. Aan deze laatsten moest hij herhaaldelijk naar het plakkaatje op de dikke pilaar wijzen waarop te lezen stond: 'Streng verboden op de grond te spuwen ter bestrijding der tering!'. Dit belette echter niet, dat na de mis de kerkvloer op sommige plaatsen toch nog op een vuilbruine waterplas geleek. Het viel ook wel eens voor dat de kerkwachter min of meer hardhandig moest optreden om een weerspannige of uitdagende ordeverstoorder uit de kerk te jagen, dit tot grote ergernis der gelovigen, doch zulks gebeurde toch maar uiterst zelden. Tijdens de preek, die soms ellendig lang duurde, kreeg menig vermoede huisvader de welgekomen gelegenheid een dutje te doen. De arbeiders

in die tijd moesten vroeg van huis en kwamen pas laat terug en dit zes dagen per week, dus niet te verwonderen dat ze een uiltje vingen. Na het sermoen, wanneer de stoelen terug naar het altaar gedraaid waren, bleef er zo nu en dan nog een slaper in de richting van de kansel zitten en als hij niet al te luidruchtig snurkte of luidop droomde, tot grote hilariteit van de parochianen, liet de suisse hem rustig voortmaffen. Het gebeurde ook dat onze slaper nog volop in aktie was, wanneer iedereen de kerk reeds verlaten had en de suisse hem op de schouder moest kloppen zeggende : 'die van elle is al lang thuis uit de mis zulle !' Meermaals viel het ook voor dat iemand zijn hoofddeksel vergat af te nemen en dan was het de plicht van de suisse aan de onvrijwillige zondaar een opmerking te maken zoals : "Gust, ij klak af !" Dit bevel werd dan ook spontaan met een verlegen lachje opgevolgd, of 't moest een kaalhoofdige zijn die niet graag zijn plattekaaskop aan het publiek wilde tentoonstellen en zich dan verontschuldigde met te zeggen bang te zijn voor een snotvalling. De kerk was toen in de winter immers niet verwarmd zoals nu!

Na de dienst trok de suisse in burgerpak naar huis en moest hij soms zijn streng optreden bezuren als hij een herberg bezocht en aan de tapkast geconfronteerd werd met een ongediciplineerde kerkganger : "Zeg rosse in 't vervolg een toontje lager zulle of ge ziet me niet meer !" Zo'n voorvalletje werd dan meestal wel goedgemaakt met een pint gersten of een borrel jenever.

Als de pastoor bij speciale gelegenheden een omhaling deed, dan stapte de suisse ook voorop en hield bij elke stoelenrij halt om de parochianen de tijd te geven hun geldbeugel aan te spreken.

In sommige dorpen werd de suisse ook weleens 'hondeslager' genoemd omdat hij ook de taak kreeg toegewezen de honden, die als ongewenste gasten wel eens samen met de gelovigen binnenslopen, buiten te slaan. Dit was niet altijd een gemakkelijke karwei en hoe lastiger het was, des te meer pret de kerkgangers er aan beleefden.

Op zekere zondag had een grapjas een wit konijnepootje aan een touwtje aan de rugzijde van het uniform van onze suisse opgehangen en deze stapte hiermee heel plichtsbewust door de gangen. Iedereen had het natuurlijk bemerkt en schoot bijna luidop in een lach. Tijdens de consecratie stond hij eerbiedig voor de communiebank. Eerwaarde moederoverste, die met de andere zusters rechts vooraan in de kerk zat, had het pootje ook zien bengelen en als de bliksem schoot ze er op af om het bespottelijk ding weg te nemen. De suisse, die natuurlijk niets verdachts vermoedde draaide een weinig naar rechts om moedernonneke met een knip-

oogje te bedanken, daar hij in de mening verkeerde dat ze een kleine correctie aan zijn uniform bracht. Ze heeft het pootje verder tot na de mis in de hand gehouden. De andere nonnekens begonnen immers willens nillens ook al te giechelen en dat nog wel tijdens het sanctus, het plechtigste ogenblik van de mis!

Een halve eeuw is de suisse in Kessel een voornaam personage in onze kerk geweest. Thans leeft hij nog vaag in onze herinnering voort, zoals ik reeds zei, als een folkloristische figuur of misschien wel als een soort Napoleon want velen van ons hebben op straat nog met zijn hoed Napoleon gespeeld !

Jules Verreydt

GLASRAMENISSEN ...

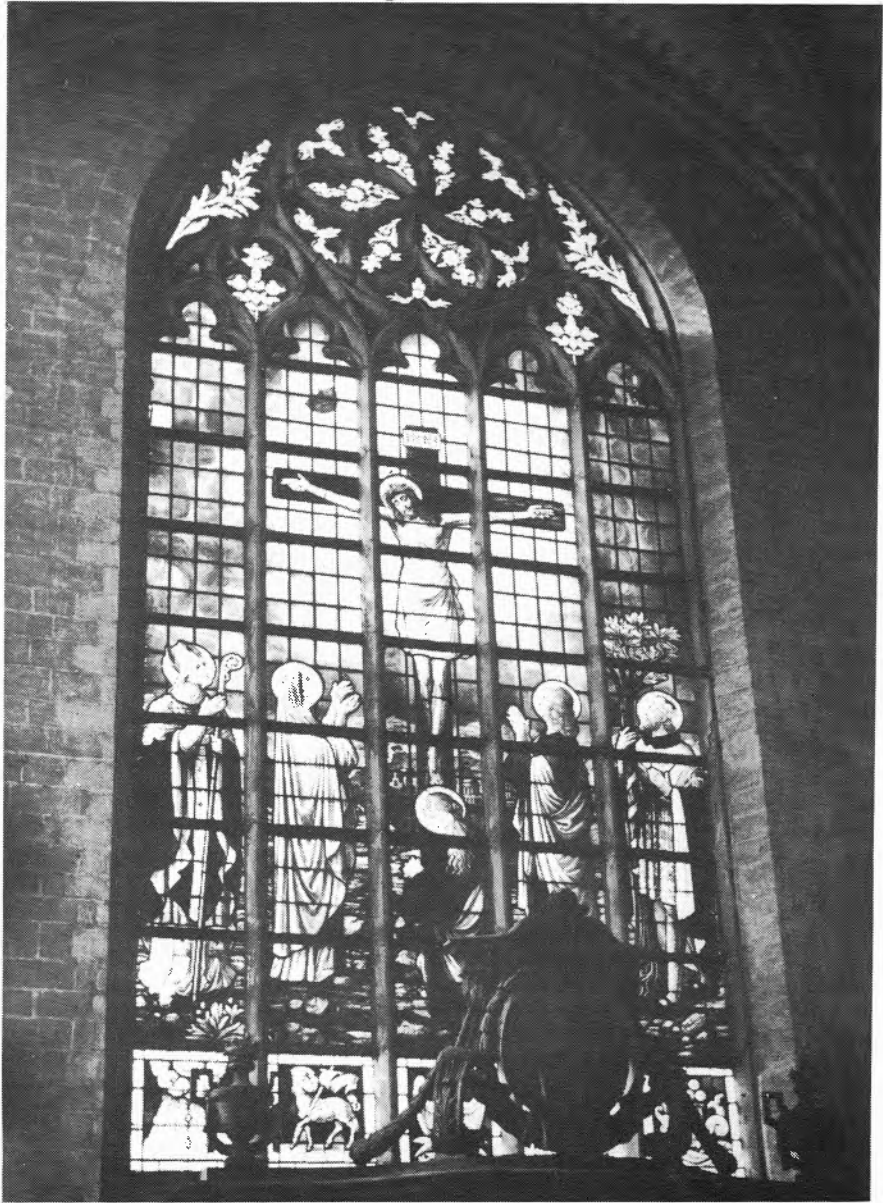
... En je zet je neer op een stoel van de eerste rij en je kijkt maar ... zonder meer.

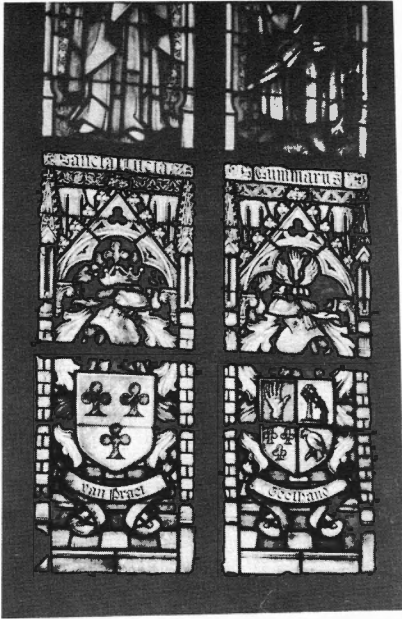
Je moet dat eens doen op een warme zondagnamiddag in de koelte van onze St.-Lambertuskerk. 't Komt dan als vanzelf op je af : een wemende tinteling van kleuren tot levend reliëf gebracht in het zonnespel van licht en schaduw : een stukje 'zevende hemel'. 54 ere-genodigden omkaderen 'Ons Heer'. Zij hebben blijkbaar hun beste kleren aangetrokken en de symbolen van hun menselijke waardigheid of een afkookseltje van hun aardse heldhaftigheid meegebracht om nen eeuwigen blikvanger te zijn (Nederigheid dient enkel om in de hemel te 'komen').

14 vrouwen zijn er en 30 mannen : dat is een feit. En hou er dan nog rekening mee dat bij dat vrouwvolk uiteraard O.L. Vrouw en haar moeder zijn, Sancta Lucia, gewoon omdat ze schoon kan zingen, de H. Martha om het huishouden te doen (ga maar kijken, ze heeft haar afstoffertje bij), Maria Magdalena, ja omdat zij hm hm is, de H. Clara omdat anders St. -Franciscus niet wilde komen en dan ervaar je dat het voor een vrouw inderdaad veel moeilijker blijkt te zijn om in de hoogste hemelse regionen te komen dan voor een man. - Misschien kan de emancipatie daar iets aan doen, hoewel ? ... tegen de natuur is niet zo heel veel te beginnen.

De respectieve plaatsen die deze 'heiligen' hebben ingenomen in negen groepjes van zes (er zijn 4 brede en 5 hoogopschietende smalle ramen) hebben ons geïntrigeerd.

Als we vanop de 'volksplaatsen' de glasramen van links naar rechts nummeren, vormt nr. 5 de eretafel met uiteraard Christus zelf met O. L. Vrouw en St. Jozef, ook neef Johannes kreeg daar de eer en de hemelse veldwachter Michaël. Hoe Ste. -Amelia daarbij is geraakt, weet geen mens (ook Gods wegen zijn soms wonderbaar). (Hiervoor verwijzen wij evenwel naar Salvator Nr. 7 bladzijde 10 waarop de meest waarschijnlijke reden vermeld staat.)

Merkwaardige samenstelling van nr 3 : onze plaatselijke St. -Gummarus, heilig geworden omdat hij zo 'verduldig' zijn kwaad wif 'verdroeg' kreeg eeuwig Sancta Lucia, Barbara en Helena naast zich. Ook Paulus vond deze tafel blijkbaar gezellig en wellicht is het daarom dat moemoe Anna niet aan de eredis maar wel aan nr. 3 is gaan plaatsnemen om toch maar een oogske in 't zeil te houden ; je bent ten slotte toch in de hemel.

De apostelen, heel logisch, zijn zowat bijeengekropen, links en rechts van het hoofdraam. (nrs. 4 en 6).

Aan nr. 8 zit Franciscus Borgia met een gekroonde doodskop (die werd pas heilig als 't vlees er af was). Natuurlijk wilde die een paus naast zich en als vrouwelijke partnerin werd hem de H. Theresia toegewezen - ongevaarlijk.

Er moet heel wat te doen geweest zijn met het mee binnen brengen van dieren in de hemelse sferen, want én Egidius, én Rochus met hun hond én Antonius, die mordicus aan zijn varken hield, én Franciscus met zijn duiven, zijn uiteindelijk binnen geraakt, maar slechts aan nr. 9, en dan nog op voorwaarde dat Ambrosius er zich bij plaatste met zijn zweep.
- Dat raam hangt boven de sacristiedeur. - Toeval.

Bijzonder merkwaardig zijn de rekvisieten die deze 54 gelauwerden voor eeuwig hebben meegenomen. Sommige kenners beweren louter uit pretentie, andere filosofen menen dat het hoopgevende voorbeelden voor ons zijn, om aan te duiden dat je in en met alles kunt heilig worden, en een meer moderne stroming oppert dat het louter politieke middelen zijn om de aandacht van ons Heer eeuwig te vestigen op de economische, culturele en sociale noden van onze maatschappij. Zo zouden Guido, Aloïsius, Anna en Gummarus met hun palmen en bloemen het Groenkomitee vertegenwoordigen, de hoger vermelde honden- en varkensbezitters de dierenbe-

scherming en de talrijke vrienden met hun wandelstok zouden eeuwig de wandelingen van Sport + verdedigen.

De talrijke mijters en scepters zouden hoofdzakelijk over Brussel praten, terwijl Ste. - Catherina met haar wiel het bestendig over de ziekenkassen heeft.

Heemkunde en Davidsfonds schijnen niet vertegenwoordigd te zijn - te scherp van tong volgens insiders. Tevergeefs zocht ik naar voor of tegen de fusieplannen : geen spoor : in de hemel wordt niet over stommiteiten gesproken.

... 'k Ben rechtgestaan, 'k ben door de middengang naar 'achteren' gewandeld, 'k heb mij nog eens omgedraaid en toen pas viel het op :

Veel dichter bij 't volk, iets los van 't hoogkoor, lachte links het tafereeltje van de H. Familie, waarop St. -Jozef in werkplunje een bloemeke toont aan zijn Zoontje, op de arm van zijn moeke, en rechts de grotere Jezus met een hoop 'klein mannen' rondom zich. 'k Ben terug gaan zitten - ook dat moet je eens doen - en 'k ben mee gaan glimlachen :

't straalde er zo uit : 't Is zo veel eenvoudiger, vriend ...' Is 't misschien ook daarom dat nog meer volkswaarts, opzij in de Kruiskapel de Kruisoverwinning werd afgebeeld. - Gummarus en Lambertus (de mannen van bij ons) hebben de eretafels even verlaten en zijn er komen bijstaan.

'k Heb nog even staan dromen voor alle eretitels van 'Ons Heer' achter het Salvatorkruis en voor de gebrandschilderde Lieve-Vrouwelitanie aan de andere kant, maar ineens begon die nieuwe klok te zwieren (die moet naar de dokter - iets in de keel) en 'k stond terug met mijn twee voeten op de grond, 'k was weer terug gewoon.

Gaston Van den Branden

- Voor technische gegevens i. v. m. prijzen, jaar van plaatsing, schenkersnamen van de glasramen enz. ... verwijzen we naar "De Kesselse Kerken" van Fr. Lens en naar de "Geschiedenis van Kessel" door J. B. Stockmans.

Redactie en Lay-out : Herman Van Regenmortel

Verantwoordelijke Uitgevers :

DAVIDSFONDS KESSEL
Romain Verreydt
Landstraat, 36/2
2508 KESSEL

GROENCOMITE KESSEL
Herman Van Regenmortel
Salvatorbaan, 9
2508 KESSEL

HEEMVRIENDEN KESSEL
Frans Lens
Berlaarsesteenweg, 31
2508 KESSEL